

3.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Z důvodu podpůrných opatření žáků uplatňujeme při jejich vzdělávání kombinace speciálně pedagogických postupů a alternativních metod s modifikovanými metodami používanými ve vzdělávání běžné populace. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších specifických dovedností žáků.

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou vzděláváni formou individuální integrace do běžných tříd a vzdělávání podle jejich učebních plánů. Je jim věnována náležitá individuální péče.

V naší škole se vzdělávají žáci s různými speciálními vzdělávacími potřebami – s hyperaktivitou, nižším nadáním, se specifickými poruchami učení – dyslexií, dysortografií, dysgrafií, poruchy koncentrace, ADHD, s pomalým tempem nebo s psychickou labilitou.

Program školy umožňuje vzdělávání v běžné třídě a rozvoj každého z nich.

Snažíme se zachytit vývojové poruchy u žáků co nejdříve. Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP). Rodičům žáků s výukovým nebo výchovným problémem doporučujeme návštěvu ŠPZ a následnou spolupráci školy při nápravě.

Žáci jsou hodnoceni známkou, je respektováno individuální pracovní tempo.

Snažíme se, aby všichni žáci byli úspěšní, zajišťujeme potřebnou podporu.

Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola má vytvořená pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP.

Podpůrná opatření 1. stupně zajišťuje škola bez doporučení ŠPZ v případech:

- situace, které zvyšují riziko školní neúspěšnosti (dlouhodobá nemoc, rozvod, úmrtí, negativní vztahy v kolektivu, změna učitele apod.)
- drobné poruchy pozornosti, dlouhodobější problémy v rodině, nespecifické poruchy chování
- lehké narušení komunikačních schopností ovlivňující úroveň čtení a psaní

System péče o žáky s podpůrnými opatřeními ve škole

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP žáka se SVP

Škola:

Identifikuje SVP žáka.

Vypracovává PLPP.

Navrhuje podpůrná opatření v 1. stupni podpory.

Realizuje podpůrná opatření v 1. stupni podpory.
Vyhodnocuje podpůrná opatření v 1. stupni podpory.

PLPP při poskytování podpůrných opatření prvního stupně sestavuje třídní učitel za pomoci metodika minimální prevence. Při sestavování PLPP vycházíme z obsahu PLPP stanoveného v § 10 vyhlášky č. 27/2016 Sb. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Ředitelka školy stanoví termín přípravy PLPP. Třídní učitel organizuje společné schůzky se zákonnými zástupci případně pedagogy, vedením školy i žákem samotným. PLPP se průběžně aktualizuje v souladu s vývojem SVP žáka. Třídní učitel PLPP vyhodnotí do tří měsíců od zahájení poskytování podpůrných opatření, zda vedou k naplnění dosažených cílů. Není-li tomu tak, doporučí třídní učitel zákonnému zástupci využití poradenské pomoci ŠPZ.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP žáka se SVP

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3. a 5. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště.

Individuální vzdělávací plán žáka s přiznaným podpůrným opatřením sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů a s metodikem minimální prevence a školským poradenským zařízením na základě písemné žádosti zákonného zástupce a doporučení ŠPZ. IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel se zákonnými zástupci. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 3 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku se souhlasem zákonných zástupců, ŘŠ, ŠPZ, TU.

Třídní učitel zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Třídní učitel po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy a zaznamená je do školní matriky.

Třídní učitel dvakrát ročně vyhodnocuje naplňování IVP ve spolupráci se ŠPZ.

Pro úspěšné vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními zabezpečujeme tyto podmínky:

- diagnostika potřeb žáka
- zajištění potřebné péče ve škole
- zprostředkování další odborné péče a odborné diagnostiky
- uplatnění zdravotní hlediska a respektování individuality a potřeb žáka

- umožnění využití všech podpůrných opatření při vzdělávání žáků
- uplatnění principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- poradenství žákům, zákonným zástupcům a učitelům
- spolupráce se zákonnými zástupci a se ŠPZ
- zohlednění druhu, stupně a míry postižení nebo znevýhodnění při hodnocení výsledků vzdělávání
- reedukace žáka
- v rámci možností a potřeby asistent pedagoga
- dle doporučení ŠPZ a přiznaného stupně podpory v nejlepším zájmu žáka může být žák zařazen v rámci disponibilních hodin do předmětů výchov - VV, PČ, TV, HV v jiných ročnících

3.4 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Uplatňují se při něm metody pedagogické, psychologické, pedagogicko-psychologické i laické. Jde především o pozorování žáků ve školní práci, rozbor výsledků práce žáka a portfolio žáka, hodnocení testů a úloh, rozhovory se žákem a jeho zákonnými zástupci. Především u žáků do 9 let je náročné jednoznačně stanovit, zda se jedná o mimořádné nadání, nebo o nerovnoměrný (zrychlený) vývoj, který se postupně může vyrovnávat s věkovou normou a ve výsledku se může pohybovat v pásmu lepšího průměru. Při vyhledávání mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nadaný a mimořádně nadaný žák

a) Nadaným žákem se rozumí žák, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

b) Mimořádně nadaným žákem se rozumí žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

c) Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifickým žakovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žakova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných vyžaduje individuální přístup.

Některé ukazatele nadaného žáka.

- bystrý, vnímavý, chápe rychle souvislosti
- rychle se učí nové věci
- má bohatý, aktivní slovník, kultivované vyjadřování
- zaměřuje se na nové, aktuální poznatky, události
- má výbornou paměť
- rychlá orientace v učebních postupech
- úkoly řeší samostatně
- vlastní pracovní tempo

- kvalitní koncentrace, dobrá paměť, hledání a nacházení kreativních postupů
- vhléd do vlastního učení
- potřeba projevení a uplatnění znalostí a dovedností ve školním prostředí
- je nápaditý a originální v řešeních problémových úloh
- má důvěru ve své schopnosti (věří si)

Snahou je zajistit potřebnou podporu žákovi a rodině, ve spolupráci s učiteli vytvořit podmínky pro rozvoj jeho schopností. Poskytnout podporu, která odpovídá jejich potřebám v množství informací a podnětů pro další studium. (samostatné řešení úkolů, rozšiřující témata, vedení projektů – spolupráce s učitelem)

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků vycházíme důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciaci.

Pro úspěšné vzdělávání žáků nadaných zabezpečujeme tyto podmínky:

- individuální vzdělávací plány
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciaci žáků v některých předmětech
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky v rámci disponibilních hodin
- přerazení do vyššího ročníku §30 vyhl.27/2016Sb.

Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola má vytvořená pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka nadaného a mimořádně nadaného.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s metodikem minimální prevence a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel se zákonnými zástupci mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku souhlasem zákonných zástupců, ŘŠ, ŠPZ, TU. Třídní učitel zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Třídní učitel po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy a zaznamená je do školní matriky.“

Třídní učitel dvakrát ročně vyhodnocuje naplňování IVP ve spolupráci se ŠPZ.

Hodnocení žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Hodnocení a klasifikace žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je nedílnou součástí výchovně - vzdělávacího procesu. Je to činnost velmi specifická, náročná a klade zvýšené požadavky na učitele. Mělo by přispívat k tomu, aby děti úspěšně zvládly základní dovednosti a měly kladný vztah k příslušným činnostem.
- Pokud je ve třídě školy vzděláván individuálně integrovaný žák, vytvoří ředitel školy podmínky odpovídající individuálním vzdělávacím potřebám žáka vedoucí k jeho všestrannému rozvoji.
- Úkolem hodnocení je neustálé poznávání a posuzování žáka, jeho vědomosti, dovednosti, projevu a výkonů, ale i schopnosti a předpokladů, zájmů, motivů a dalších vlastností osobnosti. Kromě toho, že je základním zdrojem informací o průběhu plnění výukových cílů, má podíl na utváření psychických stránek žákovy osobnosti. Zasahuje oblast žákova sebevědomí a jeho sebehodnocení. Může být i významným aktivizujícím a stimulačním činitelem učební činnosti žáka (Vyhláška č.48/2005 Sb.).
- Cílem hodnocení, je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím níž získává informace, jak danou učební problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí.
- Hodnocení a klasifikace může plnit funkci motivační, kontrolní, výchovnou, diagnostickou a regulační. Postihuje celou osobnost dítěte a orientuje se především na kladné stránky osobnosti. Hodnocení je dlouhodobé a je jednou z forem a zároveň výsledkem klasifikace.
- Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.
- Žák při částečném osvobození z tělesné výchovy nebo při úlevách doporučených lékařem se klasifikuje v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení i k jeho celkovému zdravotnímu stavu.

Formy hodnocení:

- Symboly - hvězdičky, sluníčka, černé tečky, obrázky,
- Hodnocení verbální - pochvaly, odměny, povzbuzování,
- Hodnocení neverbální - pohlazení, úsměv, souhlasný nebo nesouhlasný pohled
- Slovní hodnocení písemné - pochvaly, poznámky
- Klasifikace - hodnocení žáků podle klasifikačního řadu, který se pohybuje ve škále 1-5
- V průběhu školního roku může učitel používat vedle číselné klasifikace a slovního hodnocení také jejich kombinace. Číselnou klasifikaci, ve které jsou respektovány speciálně vzdělávací potřeby, lze doporučit u žáků, kteří se výrazným způsobem neliší od svých vrstevníků.
- Klasifikace je jednou z forem hodnocení, její výsledky se vyjadřují stanovenou stupnicí. V souladu s cíli ŠVP by se měla zaměřovat na široké spektrum projevů žáka v oblasti poznávací, praktické a hodnotové. Přístup vyučujícího by měl postihovat především pozitivní výkony žáka, a tím podporovat jeho motivaci k učení (Vyhláška 48/2005 Sb.).
- Ve všech předmětech se zaměříme více na to, co žák zvládl, než na vyhledávání poznatků, které nezná a počítání chyb. Hodnocením je třeba poskytnout žákovi radost z dílčího úspěchu, povzbuzovat jej do další činnosti pozitivním vyjádřením, pochvalou, úsměvem, uznáním apod. Při hodnocení nesmí mít dítě pocit, že chyba, které se

dopustilo, je neodpustitelný prohřešek. Musí vědět, že chybami se člověk učí, že je důležité chybu poznat a napravit.

Obecné zásady hodnocení žáků s příznými podpůrnými opatřeními

- Vhodným způsobem vysvětlit ostatním dětem rozdílný přístup k hodnocení žáků se specifickou poruchou učení.
- Důležité je dát dítěti s touto poruchou zažít pocit úspěchu.
- Chválit jej za snahu. Dítě často vynaloží veliké úsilí při zvládnání školních úkolů, ale výsledný efekt je minimální.
- Hodnocení a klasifikace by měly vycházet ze znalostí příznaků postižení.
- Při hodnocení a klasifikaci je třeba zvýraznit motivační složku hodnocení.
- Hodnotit pouze jevy, které žák zvládl. Výkony dítěte hodnotit spravedlivě.
- Při hodnocení využívat i jiných forem hodnocení – bodové hodnocení.
- Specifický přístup při klasifikaci žáků je třeba uplatňovat ve všech předmětech, do kterých se promítají příznaky postižení.